

EISENPULS

Сновидь

*І виливок у формі має пульс
Прислухайся, поки він ще теплий*

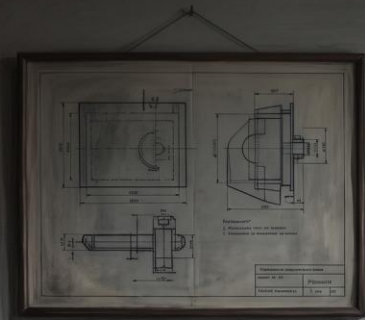

Eisenpuls

Cnobiolo

Ще сіріє в хаті. Всі сплять. Сиджу на кухні, переді мною склянка, і говорю – з тобою, хто це читає, чи з самим собою, що зрештою одне й те саме. Кажуть, кожен чоловік мусить бодай раз у житті скласти звіт. Гаразд. Складаю. Не перед суддею – судді я не знайшов. Перед дзеркалом.

З чого почати? З початку, звісно. Тільки ж мій початок мені не належить. Мене відлили у форму раніше, ніж я встиг дізнатися, що був рідким. Будь чемний. Будь готовий. Ти старший – наглянь за братом. Терпи, козаче, – отаманом будеш. Я слухався, вчився, служив: спершу батькові, потім майстрові, потім усім по черзі, хто вимагав. Я функціонував. Я й досі функціуюю. І коли вночі не спиться, ставлю собі одне-єдине питання, на яке десятиліттями не знаходжу відповіді: чи все це я роблю з любові – чи з примусу? І чи була б любов любов'ю, якби виявилася лише добре змашченим гвинтиком?

З ЛЮБОВІ ЧИ З ПРИМУСУ

Мене відлили у форму.
Я виріс за їхнім кресленням.
«Ти старший – наглянь за братом».
«Так треба. Так у нас заведено».
«Будь чемним. Будь готовий».
«Завжди готовий – повсякчас».
Незамінних тут немає – потрібен кожен.
І воно жене мене вперед.

Роки крутяться, сірі.
Я знаю себе як облупленого.
У мені спить звір.
Йому сняться давні голодні сни.

Гвинтик ще крутиться.
Я досі тягну цю лямку.
Чи я ще людина – справжній?
Чи я ще батько... чи наймит?

Тепер стою біля верстата.
Начальник гавкає... я дякую.
Я проковтую кожне слово.
Моє мовчання – моя зарплата.
А всередині росте іржа.
Мовчання – не золото.
Я мовчу в ганчірочку.
Заради них питаю: навіщо?

Роки крутяться, сірі.
Я знаю себе як облупленого.
У мені спить звір.
Йому сняться давні голодні сни.

Гвинтик ще крутиться.
Я досі тягну цю лямку.
Чи я ще людина – справжній?
Чи я ще батько... чи наймит?

І вона колись була коліщатком.
І він пройшов цю саму колію.
Їх виточив їхній час.
Винних немає... є лише біль.
Я гукаю в час.
А він мовчить... споконвіку.
Переді мною не стоїть ворог.
Я ненавиджу... і все ж ні.

І все ж... я тримаю їх.
Я їх нізащо не відпущу.
Це та сама стара пружина?
Чи це мій справжній голос?

Гвинтик ще крутиться.
Я досі тягну цю лямку.
Чи я ще людина – справжній?
Чи я ще батько... чи наймит?

Я крутитимусь... до кінця.
З любові... чи бо мушу?

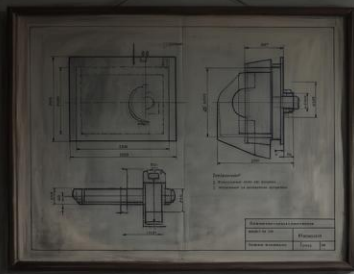
Потім прийшла вона. «Не знаю, що стало зо мною...» – цей вірш я знав ще зі школи й думав, що то поезія про скелю над Рейном. Аж у шлюбі збагнув: Лорелея живе не над рікою. Вона живе у власній хаті й співає за місяцем. Бувають дні, коли повинь підіймається кімнатами, і кожне сказане слово – не те, а кожне неказане – ще гірше.

Я навчився мовчати. Не зі страху – присягаюся. Слово – срібло, мовчання – золото, і раз на місяць це прислів'я стає кривавим законом. Я – камінь, об який розбивається хвиля.

Камінь не винен.

І море не винне.

Так уже влаштовано – хтозна-ким.

МОРЕ НЕ ВИННЕ

Сіре небо нависло над домом.
І знову вона вголос виносить свій вирок:
я нічого не вартий, син – слабкий,
від доньки – лише сварки та гармидер.
Півжиття море викидає хвилі на берег.
Та хвиля тихо розбивається об мою стіну.

І повільно підіймається кімнатами,
і ніч стає щораз чорнішою.
Кожне слово – удар хвилі.
Я завмираю і переживаю.

Слово – срібло, мовчання – золото,
коли хвиля накочує знов.
Ти – море, я – камінь.
А море не буває винним.

Відплив ... Приплив ...

Повня повертає світло в дім.
І кожен погляд на нас світиться щастям:
я – її скеля, і син – герой,

а донька малює нам безхмарний світ.
І ніхто ані словом не згадує ту ніч.
Лише місяць угорі знає, що він тут коїть.

Тиха вода греблі рве.
Що повинь не забрала – те лишилось.
А місяць помалу росте.
Перед бурею – оця тиша.

То в небо злітає! (То в прірву летить!)
Солона вода і струм! (Солона вода і струм!)
Ти – сіль мого хліба.
Ти – сіль на моїй рані.
Хімія не питає, чи вона правильна.

Слово – срібло, мовчання – золото,
коли хвиля накочує знов.
Ти – море, я – камінь.
А море не буває винним.
Хвиля відходить – камінь стоїть.
А завтра все піде своїм ходом.
Відплив ... Приплив...

Але буду чесним – це ж сповідь: каменя вона не хотіла.
Вона хотіла вовка. Грозу і ніч, звіра з голодом в очах –
таким я прийшов, і таким вона мене взяла.

А потім дала хліб, і спокій, і теплу хату, і я їв крейду, як
той вовк у казці, аж поки голос не став тоненьким. Дві
душі живуть, ох, у грудях моїх – старий таємний радник із
Ваймара знав, про що каже. Тільки в мене одна душа
посадила другу на ланцюг.

Тепер вона шукає вночі вовка – а знаходить пса, що вірно
стереже двері.

Ось де собака зарита.

Я ще вию.

Але безголосо.

ВОВК І ПЕС

Ти прагла грози й ночі,
Звіра, що в голоді не спить.
Прийшов я, вовк і жар –
І ти взяла за руку.

Дала ти хліб і спокій...
І вовк у ліс не гляне...

Два звірі живуть в мені:
І вовк, і пес – жага одна.
Ти вовка прагла – я став ручним.
Носив я пута в тузі.

Я ікла заховав,
Я хвіст свій підібгав,
Об ланцюг шию стер,
Та погляд твій не йшов.

Дала ти хліб і спокій...
І вовк у ліс не гляне...

Два звірі живуть в мені:
І вовк, і пес – жага одна.
Ти вовка прагла – я став ручним.
Носив я пута в тузі.

Ти вовка кличеш уночі,
Та тільки пес на чатах.
«Заміж вийти – не дощ перестояти»
А воля вже – на дні.
Мовчить наш давній шлюб.
Ось де собака зарита.

Два звірі живуть в мені:
Вовк мертвий – решта лиш гризота.
Ти вовка прагла – маєш пса.
Я вию на тебе німим ротом.

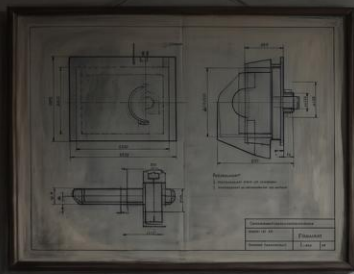
Холодний подих... Крок останній...
Пес тихо ліг біля порога.

Часом, дорогою на зміну, бачу чоловіка, що йде і свище.
Нічого не має, нічого не хоче, сміється. Проміняв бика на
індика, індика на півня, а останнє впустив у криницю – і
дякує Богові, найщасливіший під сонцем. Я завжди мав
його за дурня. Я ж рахував, зважував, убезпечував.
Краще синиця в жмені, казав я собі, ніж журавель у небі.

Тільки останнім часом, коли той чоловік проходить повз,
щось у мені коле. І я питаю себе: чи мій розум був колись
розумом – чи страхом, що прибрав собі мудре ім'я? Або,
ще гірше, – лінню.

Я вже не знаю.

Синиця холоне в кулаці, а розтиснути кулак я не можу.

СИНИЦЯ В ЖМЕНІ

Дві тарілки стоять – і ніхто не озветься.
День як день – сірий і простий.
Ділимо стіл, і ліжко, і роки.
Але ми чужі – і я це знаю.

Я обрав. Я все зважив.
Я сам міцно зачинив браму.

Синиці в жмені мені досить.
Журавель у небі – обманює.
Я не хапаю – я тримаю міцно.
Я лишаюсь у теплому, безпечному гнізді.

А там іде чоловік – свистить і сміється.
Він бика проміняв на індика.
Він і те віддав – і не збіднів.
Він має небагато – але йому тепло.

Я обрав. Я все зважив.
Я сам міцно зачинив браму.

Синиці в жмені мені досить.
Журавель у небі – обманює.
Я не хапаю – я тримаю міцно.
Я лишаюсь у теплому, безпечному гнізді.

Я зву це розумом. Я зву це обов'язком.
Я зву це спокоєм. А воно коле.
Синиця холоне. Рука порожніє.
І ніщо не легке. І ніщо вже не важке.

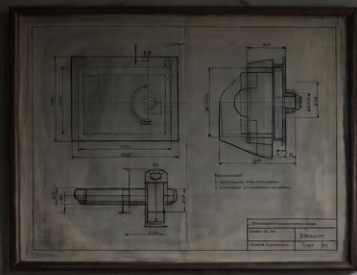
Синиці в жмені мені досить.
Журавель у небі – обманює.
Я не хапаю – я тримаю міцно.
Я лишаюсь у теплому, безпечному гнізді.

Чи то був розум, що мені велів?
Чи то був страх? Чи то нужда?
Чи то була лиш лінь – холодна і німа?
Я вже не знаю. Я питаю – чому.

Син дивиться крізь мене. Був час, коли я був йому богом: підіймав на плечі, і він бачив світ згори. Тепер я для нього – меблі, що видають звуки. Кажуть: це природа, переросте, кожне пташеня мусить відштовхнути гніздо. Може, й так. Але вночі гупає питання: а що, як не природа? Що, як це був я – там, де слова було забагато, а погляду замало?

Хто шкодує різки – псує дитину, казали колись; хто жаліє – розбещує, хто б'є – осліплює, і хто нині скаже, де була правда. Яблуко від яблуні недалеко падає, кажуть.

Тільки забувають друге: яблуня сама колись була яблуком. Я те саме вчинив своєму батькові. Тепер черга дійшла до мене. Ой ходив сон коло вікон – я колисав своє дитя, тримав міцно, рідну кровинку, – а тоді розтиснув руку, і в жмені лишився пісок.

ОБВИНУВАЧЕНИЙ

Хто винен? – тихо себе питаю.
Сиджу один у ночі, не змикаю очей.

Колись я був богом, колись був каменем.
Він дивився вгору – світло було моїм.
Тепер він переріс мене, а я порожній.
Вчорашній бог уже нічого не вартий.

Чи це кров?
Чи це час?
Чи помилявся я?
Чи я завдав болю?

Питання гупає, удар за ударом,
і вимагає відповіді, день у день.

Питаю стіну, питаю ніч:
чи не я сам зробив його таким?
Порпаюся в давньому багні.
Який батько – такий і син.

Вироку немає. Тиша кричить.
Жоден суддя не дасть мені відповіді.

Колись я сам вчинив це своєму батькові.
Тепер черга дійшла до мене.
Хто шкодує різки – псує дитину, хто б'є – осліплює.
Я – і батько, і дитя.

Чи це кров?
Чи це час?
Чи помилявся я?
Чи я завдав болю?

Питання гупає, удар за ударом,
і вимагає відповіді, день у день.

Питаю стіну, питаю ніч:
чи не я сам зробив його таким?
Порпаюся в давньому багні.
Який батько – такий і син.

Ой ходив сон коло вікон – я колисав своє дитя.
Тримав його міцно, рідну кровинку.
Та щось вирвало його мені з рук.
Я схаменувся запізно – у жмені лишився пісок.

Питаю стіну, питаю ніч:
чи не я сам зробив його таким?
Порпаюся в давньому багні.
Який батько – такий і син.

Не знаю, чи ще несу провину.
Та все одно тримаю його – і вночі, і вдень.

І батько. Так. Ось та частина, задля якої мені була потрібна склянка. Сьогодні вранці, голячись, я підняв руку – а в дзеркалі її підняв інший. Його жест. Його хватка. Його сіре обличчя, що поволі проростає крізь моє, як вода крізь стіну.

Я ж клявся собі: ніколи – як він. А ношу його в собі вже давно. Він тоді пішов – сам зачинив за собою двері. Ціле село стишувало голос, наче слово заразніше за вчинок. І я відтоді сиджу перед цим питанням, як перед замкненими дверима: то була слабкість, тату? Чи мужність?

Чи це тиша тебе покликала – та сама тиша, яку я щовечора чую в хаті, коли всі сплять? Ти сидиш у склі й не кажеш ні слова. Питати можу вже тільки стіну. Відповіді в крові я не несу – сподіваюся.

Сподіваюся.

У СКЛІ

Скло сіріє в холодному світлі.
Вже не бачу себе – бачу тільки його.
Рука піднімається наче сама.
Хто цей привид там, у глибині?

Я хотів інакше, я прагнув висот.
Та пройшов тим самим шляхом.

У склі – мій батько, сивий і старий.
Руки важкі, хватка крижана.
Мені знайомий цей погляд, знайомий цей страх –
я сам підійшов до краю.

Його місце за столом, порожній стілець.
Сиджу скам'яніло – як колись він сидів.
Лунає поклик – і дім холоне.
Кого кличе голос, що в тиші плаче?

Я клявся собі: ніколи не бути, як він.
А вже давно став його відлунням.

У склі – мій батько, сивий і старий.
Руки важкі, хватка крижана.
Мені знайомий цей погляд, знайомий цей страх –
я сам підійшов до краю.

Ти сидиш у склі й не кажеш ні слова.
Я питаю запізно – тебе вже нема.
Це тиша тебе за собою вела?
Чи цей поклик із дна, з-під самого льоду?
Слабкість? Чи мужність?
Моя кров не дає мені відповіді.

У склі – мій батько, сивий і старий.
Руки важкі, хватка крижана.
Мені знайомий цей погляд, знайомий цей страх –
і я роблю крок за край.

Скло порожнє. У кімнаті – нікого.

Ще одне, поки не розвиднілося. Ці пісні, що ти тримаєш у руках, – їх співає машина. Знаю, що зараз у тобі підводиться: це мертва, це бездушна, це чорт на стіні. Саме так казав прадід про трубу грамофона, дід – про електричне піаніно, батько – про синтезатор.

Не такий страшний чорт, як його малюють, – але щоразу його малюють наново. Хто вчора кричав – сьогодні підспівує. Хто не йде в ногу з часом – той відходить із часом: стара пісня, старе горе.

Я не суджу. Я застарий, щоб іще чути тріщину у високій ноті, і зачесний, щоб удавати, ніби чую.

Отрута чи золото – вирішуй сам.

Хвиля котиться однаково.

МУЗИКА МАЙБУТЬОГО

Мати вже не співає над колискою.
Сон коло вікон тепер водить динамік.
Горла німіють, стають порожніми.
Людина стає ручною, отара – слухняною.

Він малює чорта страшнішим, ніж той є.
Кричить про це на повні груди.
А час іде собі далі краєм.
Час його не знає... та й невелика втрата.

Хто вчора кричав – сьогодні підспівує.
Вчорашній прокльон нікому не ріже вуха.
Час іде далі, крок за кроком.
А завтра його співатиме цілий хор.

Хто не йде в ногу з часом – той відходить із часом.
Стара пісня, старе горе.
Отрута чи золото – вирішуй сам.
Хвиля котиться. А ти слухаєш.

Тон... тон задає музику.

Ящик піддають анафемі.

Штука з дротів мусить замовкнути.

Вирок виголошує гордий чоловік.

А нове співає – так голосно, як само хоче.

Нині ящик несе цю пісню.

Гуде в такт, тримає тон.

А хто цурався його, як чуми...

Ті відійшли разом із часом.

Хто вчора кричав – сьогодні підспівує.

Вчорашній прокльон нікому не ріже вуха.

Час іде далі, крок за кроком.

А завтра його співатиме цілий хор.

Хто не йде в ногу з часом – той відходить із часом.

Стара пісня, старе горе.

Отрута чи золото – вирішуй сам.

Хвиля котиться. А ти слухаєш.

Тон... тон задає музику.

Ти чуєш тріщину у високій ноті.

Твоє вухо юне. Воно її вже знає.

Я чую тільки звук, чую пісню.

Моє вухо старе. Різниці нема.

А може, річ не лише у вусі.

Може, справжнього вже нема – сама мана?

Може, глибоко в голові сидить сито.

Межа розтанула... і rischi не лишилось.

Хто не йде в ногу з часом – той відходить із часом.

Стара пісня, старе горе.

Отрута чи золото – вирішуй сам.

Хвиля котиться. А ти слухаєш.

Тон... тон задає музику.

Музика майбутнього. Музика майбутнього.

І ця пісня колись постаріє.

Тріск платівки ляже на її голос.

Що сьогодні палає – завтра охолоне.

Хвиля котиться... і котиться геть.

Склянка порожня. Нагорі прокидається дім. Зараз я підсуну стілець до столу, сполосну склянку й знову стану чоловіком, який функціонує, – наче нічого й не було.

Може, це і є мій спосіб любити.

А може, лише форма, в яку мене відлили. Спитай у каменя, якщо хочеш знати напевно.

Хвиля відходить.

Камінь стоїть.

EISENPULS

Ein Bekenntnis / Сповідь

AUS LIEBE ODER MUSS / З ЛЮБОВІ ЧИ З ПРИМУСУ
LORELEY / МОРЕ НЕ ВИННЕ
WOLF UND HUND / ВОBK І ПЕС
DER SPATZ IN DER HAND / СИНИЦЯ В ЖМЕНІ
DER ANGEKLAGTE / ОБВИНУВАЧЕНИЙ
IM GLAS / У СКЛІ
ZUKUNFTSMUSIK / МУЗИКА МАЙБУТНЬОГО

Цей альбом зроблений у чотири руки,
з яких дві – людські.
Слова допомагав шукати Claude,
картини – Gemini, музику – Suno.
Помилки, спогади і пульс – мої. 2026.